

Resultater fra forældreundersøgelsen

Samtalesalon som dataindsamling

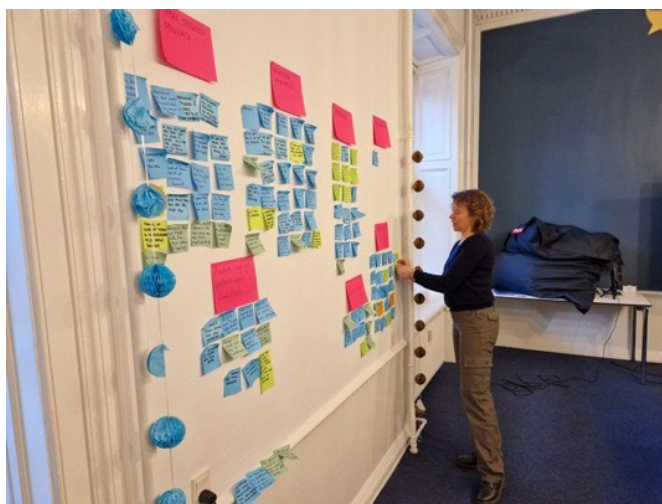
De pædagogiske ledere fra Distrikt Hedegården og Distrikt Baltorp i Ballerup Kommune har henover sidste kvartal af 2022 afholdt 10 samtalesaloner som en del af projektet 'Sammen om børn'. Metoden til brugen af salonerne blev udviklet af de pædagogiske ledere i Distrikt Hedegården med inspiration fra bogen 'Samtalesaloner' af Andreas Lloyd og Nadja Pass. Metoden er oprindeligt udviklet til 'blot' at ramme- og igangsætte gode samtaler, men i regi af projektet 'Sammen om børn' videreudviklede de pædagogiske ledere metoden til at kunne indsamle forældreperspektiver.

Salonerne blev således benyttet til at gennemføre en forældreundersøgelse, hvor man indsamlede forældreperspektiver på udfordringerne i forældreskabet og idéer til meningsfulde fællesskaber. Der blev afholdt 5 saloner i hvert distrikt, og der deltog mellem 2 og 8 forældre i hver salon.

Socialt Udviklingscenter SUS blev inviteret ind for at give sparring på metoden, afholde workshops med de pædagogiske ledere forud for salonerne og deltage som tværgående dataindsamler ved salonerne. For at omsætte samtalerne til data, udviklede SUS et visuelt stillads. Stilladset var en plakat med en optegnelse af de felter, som man i undersøgelsen ønskede at belyse, og hvorpå der blev sat post-its med forældrenes udtalelser.

Analyse og output

Under analysen grupperede SUS alle udtalelserne og sammenfattede det til en enkelt plakat med påtrykte udsagn, perspektiver og citater. Der er to formål med plakaten. For det første udgør plakaten en mulighed for samlet at kunne præsentere forældrenes perspektiver til de pædagogiske ledere og pædagogerne fra de respektive børnehuse. For det andet tilbyder den en genkendelig måde at vise de deltagende forældre resultatet fra undersøgelsen – og det kan samtidig være en god måde at vise anerkendelse for deres bidrag. Plakaten gør det muligt at gå på opdagelse i de forskellige udsagn og perspektiver, og den kan være med til at skabe mere synlighed omkring indsatsen for nye forældrefællesskaber i dagtilbuddene.

Ved siden af plakaten er alle forældrenes konkrete idéer til nye fællesskaber samlet. Disse bliver fremhævet særligt, da det er denne viden 'Sammen om børn' har vist særlig interesse i at opnå.

Herunder følger først de konkrete idéer og forslag til dagtilbuddene, og derefter en liste med alle forældreperspektiverne. Den sidste del fremgår ligeledes af plakaten.

Forældrenes idéer til nye fællesskaber

Hvilke anbefalinger har forældrene til dagtilbuddene?

I denne korte sammenfatning er der fokus på forældrenes konkrete idéer, råd og anbefalinger til nye fællesskaber i dagtilbuddet. Det er opdelt i de emner, som forældrene særligt havde fokus på.

At skabe tryghed:

- ❖ Det er vigtigt at skabe tryghed fra starten ved at byde velkommen og skabe et rart rum.
- ❖ Det skal helst være fællesskaber i mindre grupper.
- ❖ Det er vigtigt, at man kender hinanden, og at det er de samme, man mødes med.
- ❖ Det er vigtigt, at man er sammen med nogen der kender og forstår ens situation.
- ❖ Det er et trygt samlingspunkt, når et kendt ansigt fra personalet deltager i fællesskabet.
- ❖ Anbefaling om at bruge metoden 'samtalesalon' til at oprette fællesskaber, da det har skabt et trygt og åbent rum.
- ❖ I fællesskaber skal der være plads til forskelligheder, 'sure børn', amning, barnevogne osv.
- ❖ Til arrangementerne skal der ikke være for mange aktiviteter uden for ens komfortzone.

Tidspunkt og deltagelse:

- ❖ Det er ikke et nederlag, at der kun kommer få. Overvej succeskriteriet for deltagelsen.
- ❖ Der er mange ønsker til tidspunkt. Mange siger efter arbejdstid. Men så går det ind i ulvetid. Så tilbud på forskellige tidspunkter kunne være godt.
- ❖ Man kan sikre større deltagelse ved også at åbne op for deltagelse virtuelt. Eller et online forum, hvor man kan forbinde sig til hinanden og lave aftaler.

Indholdet i fællesskabet:

- ❖ Det er vigtigt, at der er en tydelig ramme for arrangementet og et fælles tredje. Men man skal huske, at der er forskel på mænd og kvinder ift., hvordan de ser på det fælles tredje.
- ❖ Ved et fællesarrangement ønskes fx viden om pædagogiske værktøjer.
- ❖ I fællesskabet skal der kun gives råd, når der bedes om råd.

Den travle hverdag:

- ❖ Arrangementer skal give mening for den enkelte, for at de prioriterer det i en travl hverdag med lavt overskud.
- ❖ Mange anbefaler, at der er mad ved et fælles arrangement - gerne som sammenskudsgilde.
- ❖ Der efterspørges fællesskaber, hvor man hjælper hinanden med at hente og bringe.
- ❖ Overvej om børnene skal være med. De kan være gode brobyggere, men hvad hvis forældrene skal tale om svære emner? Nogle efterspørger pasning til børnene imens.

Mødre- og fædregrupper i dagtilbuddet:

- ❖ Mange savner en mødre- eller fædregruppe til når barnet er blevet lidt større.
- ❖ Det ville være godt med en mødregruppe i børnehuset, hvor der er en psykolog og sundhedsplejerske tilknyttet.
- ❖ Flere foreslår fædregrupper sammensat og afholdt i børnehuset.

Legegrupper og legestue:

- ❖ Det anbefales, at dagtilbuddet hjælper med at lave legeaftaler ved at have en telefonliste.
- ❖ Børnehuset kunne arrangere legegrupper, hvor forældrene også snakker sammen imens.
- ❖ Børnehuset kunne arrangere en legestue med sang og musik.

Andre råd og idéer til dagtilbuddene:

- ❖ Tag tiden til at invitere forældre personligt til arrangementer – så vil der komme flere.
- ❖ Et forslag om at lave en opslagstavle, hvor forældre kan slå ting op. Fx hvad deres barn går til, så der er kendte ansigter. Eller til annoncering af arrangementer eller ture, som forældrene selv står for.
- ❖ Børnehuset kunne støtte op om forældre, der tager initiativ til at planlægge arrangementer i børnehuset.
- ❖ Husrådet kunne gå forrest med nye tiltag.
- ❖ Fødselsdage, hvor man har barnets stue og måske også forældrene hjemme, kunne være en god idé til at skabe fællesskaber - men børnehuset skal melde ud om retningslinjer. Lang tid med corona har gjort, at der ikke er en klar viden om, hvad man plejer, og hvad der er muligt.
- ❖ Børnehuset kunne lave 'forældrementorer' for nye forældre.
- ❖ Det er en god idé at skabe fællesskaber i børnehuset på tværs af stuer.

Forældreperspektiver

Samling af alle post-its fra plakaten

Egne oplevelser og perspektiver på forældreskabet

Maden som ramme

Gode oplevelser med børnene indebærer ofte at tage sig tid til at spise sammen, særligt aftensmaden er vigtig - og at inddrage børnene i madlavningen.

Ud i verden og ind i legen

De positive minder skabes både på ture og i det helt nære. Fx ture i svømmehallen eller ud i naturen. Samtidig skabes det positive også, når man fordyber sig i det helt nære og enkle som fx bare at hoppe i sengen, finde en pind, lege mørkeleg, spille et spil eller synge og danse. Bare man gør det sammen!

Vigtigheden af familie

Husk, at andre voksne i familien kan spille en stor rolle, og nogle gange udgør det primære netværk fx bedsteforældre. Samtidig er søskendeskabet et vigtigt fællesskab at støtte op om.

Barnets svære følelser

Det er vigtigt at lære sit barn at tale om følelser, og at alle følelser er ok. Samtidig er det vigtigt, at man husker at tage en pause fra hverdagens stress, og at lære barnet at mærke efter i egen krop.

Tid og nærvær

Det er vigtigt at prioritere at tage sig god tid, og at finde roen til at være nærværende med barnet. Det kan også være en afgørende prioritering, at barnet får tid alene med bare den ene forælder.

Give værdier videre

Det er vigtigt at lade sine værdier gå videre til børnene - fx ærlighed, respekt, vedholdenhed, hjælpsomhed og glæden ved naturen.

Opdragelse

Fokus på at lære børnene at sige fra, at blive til 'gode mennesker', være pligtopfyldende, og at de ikke får alt, hvad de peger på. Samtidig være opmærksom på ikke at overdrive opdragelsen – at man ikke skal sætte for høje mål for sine børn eller pakke dem ind i vat. Man må gerne gøre det nemt for sig selv.

Kærlighed, tryghed og nysgerrighed

Det vigtigste man kan give sine børn er kærlighed og tryghed. Børnene skal føle sig prioriterede og lære, at de gerne må begå fejl. Samtidig skal man opelske nysgerrigheden hos sit barn.

Udfordringer i samværet

Søvn og træthed

Når familien ikke sover pga. barnets kolik eller søvnbesvær, kan alting gå op i en spids. Der kan også være mange søvnrelaterede udfordringer, når barnet stopper med at sove til middag eller ved overgang til vintertid. Og når barnet er træt, kan det hele gå galt.

Hvad gør man med sin tvivl?

Tvivl er et vilkår, men hvad gør man ved den? Nogle bruger netværk ved tvivl - spørger deres mor, veninden, pædagogen eller andre mødre i børnehuset. Mange har gode erfaringer med at spørge en pædagog til råds. Andre er alene med tvivlen – bruger deres sunde fornuft, prøver løsninger af, eller tager det som det kommer.

Eksempler på konflikter med børnene

Afleveringssituationen, høje forventninger til underholdning, konflikter mellem søskende, tøjkonflikter osv.

Tiden – for meget, for lidt og ens egen

At have meget tid sammen med barnet kan være svært - særligt i weekender og helligdage, hvor man er meget på. Samtidig er tid en mangel, når det handler om at have overskud – både til de praktiske gøremål og til at rumme sine børn. Det bliver ekstra hårdt, hvis man har travlt på arbejdet, eller man tvinges til at være hjemme pga. corona. Og det kan opleves som et tabu at sige, at man kan have brug for egen tid.

Pres og magtesløshed

Det er svært at finde ro, når man er presset. Så føler man sig ufuldkommen. Presset kan fx komme, når barnet vil noget andet, og man ikke har overskud til, at vente til barnet er klar og skal håndtere barnets reaktioner. Legeaftaler kan også være med til at sætte en forælder under pres – det kan være et kæmpe arbejde at arrangere dem.

Når kun den ene forælder dur

Når barnet er mor- eller farsyg er det svært. Det kan være hårdt at være den, der bliver fravalgt, men også når man er den, der skal stå for alting, fordi man er den eneste, der dur.

Barnets følelsesudsving

Det er svært med barnets nedsmeltninger, pludselige humørsvingninger og frustration. Fx når barnet selv vil, inden det kan, eller når det bliver presset af, at ville mange ting på én gang. Det kan også være udfordrende, når børn opfører sig forskelligt i børnehuset og hjemme, måske fordi de har det svært i børnehuset.

Frygt for underretninger

Der kan ligge en frygt for underretninger, som kan udfordre forældrene og afholde dem fra at tale om det, der er svært. En frygt, som er vokset efter statsministerens udmelding om, at fjerne flere børn.

Skilsmisse

Der kan være udfordringer i forbindelse med 'skiftedage', savn, uenighed om opdragelse, og når børnene spiller forældrene ud mod hinanden. Der kan være forskellige regler i forskellige familier. Det kan skabe konflikter.

Aleneforælder

Mange af de gængse udfordringer bliver forstærket, når man kun er én forælder. Det er ekstra svært, hvis overskuddet mangler, og så er der ingen at dele løsningen af konflikterne med. Unge mødre oplever at sidde alene med deres udfordringer, når veninderne ikke har fået børn endnu, så der er ingen at spørge til råds.

Hvor føler du dig alene og tænker, at et fællesskab kunne være godt?

Alle har brug for et fællesskab
Enten venner, familie eller kollegaer

Tid og overskud
Dette er den primære barriere for at deltage i et fællesskab.

Naboskab og at være tilflytter
Man kender ikke nødvendigvis sine naboer, og legepladsen er ofte tom. Corona og brugen af skærme har ikke gjort det bedre, og er man tilflytter, opleves det som svært at komme ind i de lokale fællesskaber.

Fællesskaber omkring fritidsaktiviteter
Både i forhold til børn og voksne er der potentiale i at etablere fællesskaber omkring fritidsaktiviteter. Som gode erfaringer med forældrefællesskaber nævnes fx spejder og bestyrelsesarbejde. Når der er tale om mulige fællesskaber omkring børnenes fritidsaktiviteter, kan det imidlertid være svært, fordi forældre sidder med deres telefoner, imens de venter på børnene.

Corona-udfordringen
Barsel under corona var en udfordring. Særligt at få mødregruppen til at fungere var svært, og det er som om, at corona generelt har ændret kulturen i forhold til at tage kontakt til andre.

Den svære legeaftale
Det kan være en udfordring at arrangere legeaftaler, især hvis man ikke kender forældrene. Legeaftaler hjulpet af dagtilbuddet kunne måske være en hjælp – fx ville det være godt, hvis der var telefonlister, eller hvis pædagogerne aftalte legeaftalerne.

Fællesskaber i dagtilbuddet
Flere savner fællesskaber med de andre forældre i dagtilbuddet.

Ærlighed og fællesskab om det svære
Mange mangler nogle andre forældre at snakke med om de svære ting i forældreskabet, og for nogle opleves det som svært at finde ærlighed i et fællesskab. Flere fremhæver dog gode erfaringer med at have fået hjælp fra Familiehuset.

Mødre- og fædregrupper
Nogle fremhæver mødregruppen, som et godt og vigtigt fællesskab. Andre har oplevet, at der kan gå konkurrence i den, eller at det kan være svært, hvis man ikke deler værdier. Der er et ønske om, at sundhedsplejersken sætter bedre rammer for grupperne, og at der skal være plads til at tale om det svære og sårbare. Endelig efterlyses fædregrupper, som bør laves på lige fod med mødregrupper, og at der kan etableres grupper også, når barnet er ældre.

Hvad kunne være et meningsfuldt fællesskab

Grundlæggende fællesskaber

Særligt ved udfordringer og tvivl fremhæves familien som et vigtigt fællesskab, men også venskaber er vigtige, og samværet med venner og veninder udgør et vigtigt fællesskab. Kollegaer kan være et vigtigt fællesskab i hverdagen.

Tiden er afgørende

I en travl hverdag kan det være svært at finde tiden til at deltage i fællesskaber, og det er derfor vigtigt, at deltagelsen er frivillig. Fællesskaber må ikke gennemtvinges - de skal altid tilvælges. Tidspunktet er heller ikke ligegyldigt, og der er mange ønsker til forskellige tidspunkter. Så løsningen kan være flere tilbud, så der er noget for alle.

Flere fællesskaber i dagtilbuddet

Der måtte gerne være flere forskellige tilbud i hverdagen og gerne på tværs af stuerne. Det kunne også være fællesskaber arrangeret af forældrene - fx forældrekafe eller fastelavnstest.

Mødre- og fædregrupper

Der måtte gerne være mødregrupper, hvor der er plads til de sårbare sider, og fædregrupper mangler bare i det hele taget. De kunne fx finde sted i dagtilbuddet.

Fællesskaber med eller uden børn

Skal børnene med? De kan være en god icebreaker, men det er svært, hvis man skal tale om sårbare ting.

Man skal mødes omkring noget

Der skal gerne være et fælles tredje, som giver mening for den enkelte. Det kunne fx være et fællesskab med fagligt indhold om børn - fx om pædagogiske værktøjer eller babytegn og nye idéer.

Maden som sammenhængskraft

Maden bliver nævnt i flere sammenhænge som et vigtigt element ved fælles arrangementer - fx i form af fællesspisning eller sammenskudsgilde. Maden kan være det fælles tredje, som man mødes omkring, og i en travl hverdag med småbørn og puttetider kan maden til et arrangement også være afgørende for, at man kan få hverdagen til at hænge sammen.

Fællesskaber baseret på ligheder og forskelle

Fællesskaber tilpasset efter ens livssituation er efterspurgt, da man så kan lære af andres erfaringer. Samtidig er der behov for rummelige fællesskaber med plads til mangfoldighed, 'sure børn' og amning.

Spontane fællesskaber

Indimellem opstår der spontane fællesskaber i dagtilbuddet. Fx i garderoben, hvor lege- og kaffeaftaler bliver etableret i forbindelse med hentningen. For nogle kunne det være godt at blive hjulpet på vej her, fx hvis ens barn er meget genert og ikke selv efterspørger aftaler, men faktisk gerne vil det.

Fællesskaber ifm. fritidsaktivitet

Når forældrene taler godt sammen, opstår der nogle gange fællesskaber i forbindelse med børnenes fritidsaktiviteter. Derfor kan det være hjælpsomt at melde sig ind i bestyrelsen, arrangere legeaftaler eller deltage i legestue, hvor andre forældre også er med.

De mindre fællesskaber og indgangen til dem

En lille gruppe giver mere tryghed, åbenhed og dialog. Flere kan nemmere komme til orde i en mindre gruppe end til fx forældremøder. Tryghed er essentielt og en forudsætning for ærlighed. Så velkomsten er vigtig, ligesom den personlige invitation kan være afgørende for, om man overhovedet siger ja til at deltage.

Guldkorn og ideer

Spontane aftaler i garderoben

Når forældrene mødes i garderoben, kan der opstå spontane aftaler. Fx en gåtur med børn eller en tur på legeplads sammen.

Virtuel understøttelse

Det virtuelle kan være med til at understøtte og sikre, at forældre kan forbinde sig og etablere fællesskaber. Hvis man ikke er til stede, når de spontane aftaler opstår, kan et virtuelt opslag være en mulighed for at koble sig på. Det kan også handle om at sikre, at man kan deltage virtuelt ved arrangementer.

Organiserede foraer

Der er behov for et forum, hvor man fx kan fortælle, hvad ens barn går til, og derved koble sig på hinanden. Der er også behov for fædregrupper - gerne mere organiseret under faderens barsel.

Dagtilbuddet som nøgle

For nogle fællesskaber er det afgørende, at den pædagogiske leder eller en pædagog deltager. Dagtilbuddet kan også være understøttende i forhold til fællesskaber og muligheden for at forbinde sig til hinanden fx ved at benytte opslag og i forbindelse med legeaftaler.

Samtalesalon som værktøj

Samtalesalonen fremhæves gentagne gange som eksempel på et godt fællesskab.

Vi er flokdyr og alle kan komme i tvivl

Alle har brug for at være sociale og for fællesskaber med tryghed, ærlighed og tillid. Alle kan også komme i tvivl, hvilket er ok, men der er brug for fællesskaber til at understøtte det sociale behov og lufte sin tvivl.